

Náučná cyklotrasa a chodník Úzkokolajná železnica Gelnica - Smolnícka Huta G.V.T. - Göllnitztalbahn

Kraj:	Košický
Okres:	Gelnica
Geomorfologická jednotka:	Volovské vrchy
Geologická jednotka:	gemerské pásmo
Chránené územie:	žiadne
Prístup:	bus Smolnícka Huta, zastávka Železorudné bane / v opačnom smere bus, vlak Železničná stanica Mníšek nad Hnilcom
Východisko:	Smolnícka Huta, budova stanice zaniknutej úzkorozchodnej železnice / Železničná stanica Mníšek nad Hnilcom
Trasa:	Smolnícka Huta, budova železničnej stanice - na konci obce po cyklochodníku - Smolnícka pila - Mníšek nad Hnilcom, železničná stanica
Dĺžka, prevýšenie:	9,4 km, prevýšenie stúpanie 118 m, klesanie 209 m (zo Smolníckej Huty)
Čas prechodu:	1,5 h (na bicykli), 2,5 až 3 h (pešo)
Počet zastávok:	6
Náročnosť:	nenáročná trasa

Zameranie chodníka: banícke, technické a historické

Typ chodníka: samoobslužný, líniový, obojsmerný, cyklistický, peší, celoročný

Nadväznosť na turistickú značku: nie je, značená cyklotrasa

Rok otvorenia: 2020

Aktuálny stav: Náučný chodník je v dobrom stave, udržiavaný (2022).

Textový sprievodca: nie je

Kontakt: Obecný úrad, Smolnícka Huta 1, 055 65 Smolnícka Huta

Poznámka: (1) Trasu mimo hlavnej cesty je možné v zimnom období využiť ako bežkársku trať. (2) V Smolníckej píle náučný chodník prechádza popri začiatku trasy Lesníckeho náučného chodníka Smolnícka osada

Využitelnosť pre školy

Náučný chodník je vhodný pre realizáciu cyklovýletu, prípadne jeho vybrané zastávky ako lokality geovednej exkurzie.

Čo sa oplatí vidieť na trase náučného chodníka a v okolí

Smolnícka Huta. Bývalá banícka obec na severovýchod od Smolníka, prvýkrát písomne doložená v roku 1828. Jej vznik a rozvoj úzko súvisí s rozvojom susedného Smolníka, ktorý v roku 1327 získal privilégia kráľovského mesta. Rozvoj baníctva bol úzko spojený s príchodom Sasov a Mantákov (z územia dnešného Bavoska) v 13. storočí. V stredoveku sa v jej okolí sa ťažilo zlato, striebro a meď, dodnes je možné nájsť zvyšky starých banských diel. Nový impulz pre baníctvo prichádza v 18. storočí, kedy sa v okolí obce našli bohaté zásoby medi, olova, železa a ortuti. Na konci 20. storočia bola ťažba ukončená a prevádzky zrušené. Bohatú banícku históriu pripomínajú zachované objekty spojené s ťažbou a spracovaním rudy, s úzkorozchodnou železnicou a tiež banícke kolónie. Nad centrom obce dominuje rímskokatolícky kostol Nanebovzatia Panny Márie z roku 1751, pôvodne v barokovom slohu, v roku 1924 prestavaný v novorománskom slohu.

Úzkorozchodná železnica Gelnica - Smolnícka Huta. Úzkorozchodná železnica bola vybudovaná po roku 1880 v rámci budovania trate z Margecian do Smolníka. Z dôvodu nedostatku financií bola trať s normálnym rozchodom vybudovaná iba po Gelnicu, z Gelnice pokračovala - lacnejším - rozchodom 1000 mm ale už iba do Smolníckej Huty. V rokoch 1934 až 1936 bol úsek z Gelnice do Mníška nad Hnilcom prebudovaný na normálny rozchod. Na trati okrem nákladnej dopravy bola prevádzkovaná aj osobná doprava. V roku 1907 zo Smolníckej Huty postavili naväzujúcu úzkorozchodnú lesnú železnicu s rozchodom 760 mm, ktorá viedla cez Smolník do Kotliny a Úhornej. Pre nerentabilnosť boli železnice v 60-tych rokoch 20. storočia zrušené.

Kloptaň (1 153 m n. m.). Vrch na hlavnom chrbte Volovských vrchov juhozápadne od Gelnice. Je na ňom 8 m vysoká drevená rozhľadňa, z ktorej možno pozorovať Vysoké Tatry či Nízke Tatry s majestátnou Kráľovou hoľou, bližšiemu okoliu dominuje Kojšovská hoľa. Pod rozhľadňou sa nachádza zrub poskytujúci turistom útočisko pred prípadnou nepriazňou počasia. Na juhovýchodnom svahu sa rozprestiera prírodná rezervácia Kloptaň so zachovalými lesnými spoločenstvami a vzácnou rastlinou kosatcom sibírskym. Rezervácia je súčasne územím európskeho významu Kloptaň a leží v rámci chráneného vtáčieho územia Volovské vrchy (obe sú súčasťou sústavy Natura 2000).

Názvy informačných panelov

1. Stanica Smolnícka Huta • Bahnhof Schmöllnitz Hütte
2. Lesná železnica Smolnícka Huta - Beckengrund • Waldbahn Schmöllnitz Hütte - Beckengrund
3. Vozidlový park G.V.T. • Fahrzeuge G.V.T.
4. Přestavba tratě • Umbau der Strecke
5. Zastávka Smolnícka Píla • Haltepunkt mit Ladestelle Schmöllnitz Säge
6. Stanica Mníšek nad Hnilcom • Bahnhof Einsiedel

